No. 880 Zaterdag 10 November 1900. 17de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 9 November.

Een terugblik.

Vijftien jaren noemde, in zijn "Leven van Agricola", de beroemde geschiedschrijver Tacitus, „een aanmerkelijk deel van 's menschen leven."

Vijftien jaren zijn maar als een onmerkbaar klein gedeelte van het eeuwenheugend leven eener natie. En toch kunnen die enkele jaren zoo rijk zijn aan gebeurtenissen, dat zij als een tijdvak vullen in de geschiedenis van dat volk.

In 't begin van 1895 kwamen in Frankrijk verschillende officiëele personen bijeen, om den toestand te bespreken. En zij maten met hun blik den weg, door de gebeurtenissen der laatste vijftien jaren geteekend.

En zij zagen dood en verwoesting langs dien weg — het tijdvak der ontbinding.

De heer Buisson namelijk, de directeur van het lager onderwijs aan het ministerie van openbaar onderwijs, de verwoede voorvechter der tyrannieke en anti-godsdienstige onderwijswetten, de verdediger van den beruchten Robin van het "varkenskot" te Cempuis, had meerdere ambtenaren hoogleeraren der universiteit te zamen geroepen.

Deze heeren meenden natuurlijk eene nieuwe lofrede te hooren te krijgen op de zegeningen der neutrale of godsdienstlooze school, maar de heer Buisson integendeel beklaagde zich over het toenemende bederf en de verwildering onder de jeugd en over de ongenoegzaamheid van het leekenonderwijs, om dat bederf te keer te gaan.

Wat diende gedaan om het kwaad te stuiten? zoo luidde de vraag, die de directeur van het onderwijs der vergadering voorlegde.

Ieder der professoren en ieder der hooge ambtenaren nam achtereenvolgens het woord op. Allen drukten als hun meening uit, dat men het godsdienstige onderwijs op de scholen moest wederinvoeren en aan den godsdienst de plaats teruggeven, die hij in de school moet innemen.

Daar was de *élite* van de officiëele onderwijswereld, daar de inspecteur-generaal van het hooger onderwijs, Jules Lachelier, die de meest welsprekende redevoering hield.

Allen klapten in de handen, toen hij met zooveel gloed sprak over het herstel van 't godsdienstig onderwijs op de school. Slechts een enkel lid der vergadering was voor de neutraliteit op school, een zekere heer Steeg, schrijver van een *Manuel Civique*, een handboek, dat natuurlijk aanstonds zou terecht komen, waar het thuis hoort, in de prullemand, bijaldien de openbare school weder godsdienstig werd.

Geen wonder, die mannen zagen, in het korte tijdsverloop van vijftien jaren, verwoest wat eeuwen van christendom hadden opgebouwd: den godsdienst, de familie, het gezag.

Uit de school zonder God was een geslacht voortgekomen, dat schrik aanjaagt als de horden der Noormannen of de invallen der barbaren in vroeger eeuwen, een geslacht zonder God, zonder meester.

En het oude woord stond nu voor den geest in zijn schrikwekkende werkelijkheid: *homo homini lupus*: waar geen godsdienst is, staan de menschen als wolven tegenover elkander, en het woord van hun leermeester Voltaire klonk hun in de ooren: wilde dieren zijn eerder te beheerschen dan een volk zonder godsdienst te regeeren is.

En zij zagen, dat het ouderlijke gezag geen vat meer had op het jonge geslacht, dat men geleerd had alles te zien, alles te weten, alles te genieten en dat men reeds de overprikkeling en de levenszatheid had der ouderen, die sinds lang hun *erravimus* hadden gesproken.

En zij zagen, dat het huwelijk, en dus ook het huisgezin, de speelbal was geworden van de grillen en bedorven hartstochten eener menigte zonder God.

Die menigte, welke spot met alle gezag en alle banden breekt, groeit met den dag, en als een vreeselijke vermaning zweefde den heeren het woord voor den geest van een Vaillant, Ravachol, Caserio en andere anarchisten: „hadden wij in God geloofd, dan waren we thans niet wat we nu zijn."

Geen wonder, dat de hooggeleerde heeren terugdeinsden voor hun eigen werk, want daar verscheen de statistiek als het Mane Thekel Phares aan den wand voor den verschrikten koning van Assyrië: ongeveer 40,000 het aantal der misdaden van kinderen!

En het scheen hun, dat de weg door de gebeurtenissen dier vijftien jaren geteekend, op den ouden appischen weg geleek, daar hij bezaaid was met graven, de graven van de openbare zedelijkheid, van de moraal, van het godsdienstige gevoel, de graven van de Panama, van de eer van 't Parlement, van de Pers, van de Zuiderspoorwegmaatschappij, enz., enz.; de graven ook van de kopstukken en de halve goden, die de gebeurtenissen geleid hadden.

En zij lazen de opschriften.

Het eerste bevatte den naam van den man, die Frankrijk had beheerscht door de macht van zijn woord. Hij had het woord gesproken, dat de wapenkreet en het machtwoord was geworden: „Het clericalisme, ziedaar den vijand!" En de menigte had geantwoord: „Weg met de Katholieken! De Katholieken buiten de wet!" In 1879 was deze man president van de Kamer, in 1881 hoofd van 't ministerie...... en twee maanden later was hij minister af; en één jaar later leefde hij niet meer...... de dood had hem overvallen...... een geheimnisvolle dood, zonder roem.

En zij lazen: hier ligt Gambetta — 44 jaren!......

En het tweede bevatte den naam van een wapenbroeder van dezen kerkvervolger. In 1881 was hij met hem in het „groot ministerie"; alle plagerijen en geweldenarijen tegen het vrije onderwijs en de religieuze congregaties had hij uitgelokt of voorgesteld. In 1886 werd hij tot gouverneur van Tonking benoemd...... en 't zelfde jaar, op het toppunt zijner glorie, stierf hij daar ginds in een vreemd land.

En zij lazen: hier ligt Paul-Bert— 53 jaren!......

Het derde bevatte eveneens den naam van een dwingeland en Christushater. Hij was geweest de verwoede vijand van het christelijke onderwijs, de uitvinder van het ongeluksartikel 7; hij had, met den gewapenden arm, fransche burgers uit hun woning verdreven, omdat zij religieuzen waren en goed deden. En gedurende *tien jaren* was hij in vergetelheid geraakt...... toen had men hem verheven op den presidentszetel van den Senaat, en hij dacht nog hooger op te klimmen...... Maar *een maand later* was hij stof en asch.

En zij lazen: hier ligt Ferry — 59 jaren!......

En zij lazen nog vele andere grafschriften: Burdeau— 43 jaren...... Schoelcher, Macé enz., allen kampioenen voor de verwereldlijking van scholen en hospitalen.

En zij zagen, vol ontzetting, nog vele andere graven, lange rijen van graven van jeugdige misdadigers en jeugdige zelfmoordenaars, jongens, jonge meisjes, kinderen van 20, 16, 12 jaren.

En de geleerde heeren riepen het uit; *erravimus!* wij hebben gedwaald; daar rest maar één middel: de school moet weer christelijk worden.

Ziedaar de les dezer *vijftien jaren*, dezelfde als de groote les der historie.

Christus, en Hij alleen, is de weg, de waarheid en het leven!

De verloving van H. M..

In den zomer van dit jaar is H. M. te Schwarzburg in Thüringen, waar zij in het hotel Weisser Hirsch logeerde, herhaaldelijk in gezelschap geweest van hertog Hendrik.

Het *N. v. d. D.* brengt thans in herinnering wat in het no. van 1 Juni ll. over het verblijf te Schwarzburg werd geschreven.

Koningin Wilhelmina ging, ondanks het slechte weder, opnieuw, met klein gevolg, de bergen in. Tegen zes uur kwam Zij terug. Eene groote menigte stond Haar op te wachten. Met vasten tred zag men Hare Majesteit van den berg tegenover het hotel aankomen, op korten afstand gevolgd door hofdames en heeren, ook door prins Heinrich van Mecklenburg, een „schneidiger Herr." Allerinnemendst en toch majestueus was de groet, waarmede Hare Majesteit de omstanders gelukkig maakte.

Den volgenden dag waren de groothertogin en prins Heinrich van Mecklenburg en prinsessen aan het vroegmaal in het hotel *Weisser Hirsch* de gasten van Hare Majesteit, die hen beneden aan de trap der vestibule ontving en later ook tot zoover met Hare Moeder, vroolijk lachend, uitgeleide deed, Prins Heinrich van Mecklenburg kuste bij het afscheidnemen eerbiedig de hand van Hare Majesteit.

Het was een publiek geheim te Schwarzburg, dat prins Heinrich van Mecklenburg Schwerin bestemd was de gemaal van de Koningin der Nederlanden te worden. Het verkeer der beide hoven was druk en onderscheidde zich door bijzondere hartelijkheid. Bovendien prins Heinrich van Mecklenburg kwam vaak op het kasteel bij zijne moeder, en hem zag men menigen morgen paardrijden in de onmiddellijke omgeving, of ook wel de Koningin met haar gevolg op de wandeling vergezellen.

Bij het afscheid heeft H.M. Koningin Wilhelmina den directeur van hotel *Weisser Hirsch* laten betuigen: dat de dagen in hotel *Weisser Hirsch* doorgebracht tot de gelukkigste van haar leven behooren.

H. M. heeft daar geleefd in den schoonen tijd van het toekomstig geluk.

Iemand uit zeer hooggeplaatste kringen te Berlijn, die hertog Hendrik persoonlijk kent, heeft van Z.Hgh. de volgende beschrijving aan den correspondent der *N. R. Ct.* gegeven:

De Hertog is middelmatig van gestalte, gezond en goedgebouwd en heeft een open gezicht, tamelijk lichtblond haar en een paar vroolijke, trouwhartige, blauwe oogen. Een lichtblond snorretje, eigenlijk pas het begin van een knevel, staat boven een krachtigen mond. Hij heeft een blanke tint en een frissche gelaatskleur. Men ziet het hem aan, dat hij graag in de buitenlucht is. Bij een weldadigheidsbazaar, die in het voorjaar te Schwerin is gehouden, behoorde hij tot de vlotste verkoopers en had om zijn kraampje, dat hij op opgewekte, ongegeneerde wijze beheerde, een heelen kring van jonge dames verzameld. Door zijn onveranderlijk goed humeur kon hij met zijn broers en zusters en met de menschen in het algemeen goed opschieten. Ook ouderen van dagen mogen hem graag lijden. Te Berlijn en Potsdam is hij als jong luitenant van de garde geen kniesoor geweest. Maar toen hij te Schwerin moest komen om zich bezig te houden met de droge bijzonderheden van het regeerstelsel, schikte hij zich daar na eenige zuchten gewillig in het gareel. Bij zijn vrienden staat hij goed aangeschreven als een openhartig en vriendelijk jongmensch. Mecklenburg is zooals bekend de bakermat van eenvoudige, flinke en trouw hun plicht vervullende menschen en ook het vorstenhuis is daarvoor bekend. In zijn ouderlijk huis te Schwerin zijn de proponenten Wilhelmi, Kliefoth en Sander, thans allen predikant, achtereenvolgens belast geweest met de opleiding van Hertog Hendrik tot hij naar het gymnasium te Dresden ging.

Voor mij ligt op het oogenblik een oude fotografie met Hertog Hendrik's onderteekening en de levensleus, die hij zich naar vorstelijke gewoonte gekozen had. Zij luidt: „Hertog Hendrik van Mecklenburg: Recht door zee de beste weg." (Gerade durch— der beste Weg!)

Zijn schrift, in duitsche letters, is voorbeeldig duidelijk en eenvoudig zonder de minste krulletjes, die men anders dikwijls aantreft in het schrift van hooggeplaatste personen.

Sedert een jaar ongeveer deed hertog Hendrik geen dienst meer als officier te Potsdam.

Nieuwsberichten.

CURAÇAO.

Havennieuws.

Verleden week Vrijdag is hier met de *Prins Willem V* van den *K. W. I. M.* uit Amerika teruggekeerd de Heer H. v. d. Brink, électricien, die door de firma S. E. L. Maduro & Sons belast was met den aankoop van nieuwe machinerieën voor het electrisch licht in deze stad.

***

Laatstleden Zaterdag werd hier door de *Prins Willem IV* van den *K. W. I. M.* uit Nederland aangebracht 65.000 gld. aan koloniale munt. Een tweede even groote bezending wordt binnenkort verwacht.

Een gouvernements-beschikking, waarbij het in omloop brengen van de nieuwe muntstukken wordt gelast, kan nu spoedig worden tegemoet gezien.

***

Het duitsche oorlogsschip *Vineta*, dat eerst laatstleden Zondag van hier vertrekken zou, verliet na order ontvangen te hebben van zich niet langer te Curaçao op te houden, reeds Zaterdag in den namiddag de haven.

De *Vineta* stevende naar La Guaira en vandaar zal het tot vlaggevertoon eenige noord-amerikaansche havens bezoeken. In Maart keert deze oorlogsbodem hier terug.

***

Maandag jl. is met verlof naar Suriname per *Prins Willem V* van de *K. W. I. M.* vertrokken de Heer H. Ferguson, Arts en Stadsgeneesheer alhier.

***

Het amerikaansche stoomschip *Winifred*, dat komende van Trinidad hier laatstleden Dinsdag binnenviel, wierf hier 35 arbeiders aan tot het laden van hout te Cartagena. Op de terugreis worden de arbeiders hier wederom aan wal gezet.

***

Aanstaanden Zaterdagmorgen omstreeks zeven uur vertrekt de *Gouverneur van den Brandhof* naar de bovenwindsche eilanden St. Martin N.G., St. Eustatius en Saba.

***

De Heer Leon V. Leyba, Consul van Zweden en Noorwegen, heeft zich wederom belast met de zaken van het zweedsch-noorweegsche consulaat.

***

De *Surinamer* van 14 October ll. schrijft:

„Naar wij uit goede bron vernemen, heeft de *St. Curaçao*, over welks aankoop door het Gouvernement onderhandelingen zijn aangeknoopt met de directie der K. W. I. M., zeer goed voldaan, wat de vaart en de machinerieën betreft.

Of de boot zal aangekocht worden, is nog niet uitgemaakt, daar de onkosten, ter bestrijding van de noodige veranderingen in het schip, zeer hoog zullen zijn."

Van 1886 tot April 1894 bezocht hij het gymnasium te Dresden en legde daarna te Berlijn zijn examen voor vaandrig af. Daarop deed hij van 1894 tot 1895 een reis van acht maanden door Ceylon, Indië, Egypte, Palestina en Griekenland naar Konstantinopel, waarbij hij in Indië aan zijn voorliefde voor de jacht botvierde. In de jaren 1895 en '96 bezocht hij de krijgsschool voor officieren te Metz en trad daarna in dienst bij de jagers van de lijfwacht in Potsdam.

Op het eind van 1899 nam hij een jaar verlof en werd door den regent van Mecklenburg, naar Schwerin ontboden, om daar door practisch werken aan het ministerie van financiën met de administratie van de vorstelijke domeinen bekend te worden. Hij woonde sindsdien in Schwerin op zich zelf in een tuinpaleisje midden in 't groen, dat daarom ook den naam *Greenhouse* draagt.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

D. Fernandez, Felisia Lopez, Camilo Madriz, Luis P. Nino, G. F. Quast, Leon Santelli hijo, Julia van Eck.

Niet voor verzending vatbaar een drukwerk geadresseerd aan: Moises C. Henriquez, Coro.

***

De brievenmalen, bestemd voor de *Gouverneur Van den Brandhof*, die Zaterdagmorgen omstreeks zeven uur naar de bovenwindsche eilanden St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba vertrekt, worden reeds Vrijdag den 16den dezer om vijf uur des namiddags gesloten.

Electrisch licht.

Het nieuwe gebouw, dat in aanbouw is ten westen van het Riffort en waarin de machinerieën voor het electrisch licht geplaatst zullen worden, zal tegen het einde van December geheel gereed zijn.

Politiezaken.

Toen verleden week een vrouw haar boodschapsmand, waarin drie gulden zich bevonden, een oogenblik onbeheerd voor een huis liet staan, waren bij haar terugkeer de drie gulden uit de mand verdwenen. Wie zoo goed is geweest de vrouw van dit vrachtje te ontlasten, is nog niet bekend.

Suppletoire Begrooting Curacao.

Blijkens het voorloopig verslag omtrent het wetsontwerp tot verhooging van de begrooting voor Koloniën, dienst 1900, verklaarden verscheidene leden van gevoelen te zijn dat aan het toenemend verval van de kolonie Curaçao niet meer getwijfeld kan worden. De gegevens, die het Koloniaal Verslag reeds had omtrent de slechte opbrengst der middelen, hadden tot meerdere voorzichtigheid bij de raming moeten leiden.

Aangedrongen werd op het spoedig nemen van maatregelen, die het verval der kolonie kunnen tegengaan. Men vertrouwde dat het destijds bij het m. o. tot vaststelling der begrooting van Curaçao voor 1900 door den Min. toegezegde overleg met den Gouuerneur spoedig zal plaats vinden, maar men betwijfelde of de Gouverneur in deze moeilijke omstandigheden tegen de bestuurstaak opgewassen zal zijn en het hem zal gelukken in de kolonie de onder zijn bestuur verdwenen welvaart te doen terugkeeren.

Suriname.

Uit vertrouwbare bron deelt men den *Surinamer* van 14 October mede dat de expeditie-Dr. Capelle binnen zéér korten tijd te Nieuw Nickerie zal zijn teruggekeerd en zulks zonder gunstig resultaat.

Blijkt deze mededeeling juist dan is er alle redenen om den uitslag te betreuren.

Nadat van de expeditie-Bos Sulpke werklieden wegens ziekte waren teruggekeerd, kwamen Donderdag 11 October ook eenige zieke werklieden van de expeditie-Dr. Capelle te Nw. Nickerie aan.

INGEZONDEN STUKKEN.

Geachte Heer Redacteur,

De inlichtingen omtrent den postdienst, verstrekt door den waarnemenden Postdirecteur, den Heer de Veer, in de *Curaçaosche Courant* van 2 Nov. ll. kolom 2, *Officieel* Gedeelte, schijnen U nog al te bevredigen, hoewel „niet in allen deele". (*Amigoe* van verleden Zaterdag.)

Of zij het groote publiek ook in die mate bevredigen?...... Zullen na die inlichtingen onze wenschen, "vrome wenschen" worden en blijven? Volgens de „uitleggingen en de wijze van schrijven van den Heer de Veer schijnt niets eenige verbetering noodig te hebben.

Ik ben blij, dat de Heer de Veer zich geuit heeft, al was het in zijn belang geweest, dat ZEd. een minder krenkenden toon had gepakt, en zich niet aan vergelijking en représaille gewaagd had.

Nu er over en weer geschreven wordt, nu ontstaat er wrijving en komt er licht.

Van den eenen kant zal het publiek gaan inzien, dat de uiterste volmaaktheid in den postdienst niet kan geëischt worden, en van den anderen kant zal de postdirecteur met meer *animo* naar middelen zoeken om het publiek ten dienste te zijn.

Wat wij innig wenschen is, dat de directie middelen zal vinden, de postzaken vlugger van de hand te doen, vooral met de europeesch-amerikaansche mail.

Het publiek wenscht: *expeditie*.

Time is money wordt thans door iedereen van de Engelschen overgenomen, hoe Boersch men ook gezind zij.

Men begrijpt zeer wel, dat er veel met al die papieren moet worden gewogen, gegooid, gesorteerd en op allerlei wijze gescharreld, maar men gelooft ook, dat er mogelijkheid bestaat, de zaken meer te bespoedigen, men laat het vertrouwvol en beleefdelijk aan den goeden wil der postdirectie en hare superieuren over die middelen te vinden en toe te passen. Het menschelijk brein is zóó vindingrijk: zou het hier falen?

Des Heeren de Veer's schrijven zelf geeft aanleiding tot dezen wensch. Immers uit dat schrijven blijkt, dat er *een uur* noodig was om de mailzakken van de *Merida* naar het postkantoor te brengen en dat er toen nog meer dan *drie uur* noodig waren de mail gereed te maken. Wel?! Geeft dit geval geen grond om te vragen: Kan dit niet wat vlugger geschieden? Mist de directie daartoe het noodige gezag, de noodige werkkrachten? Het is ongeloofelijk.

Het was wel degelijk een „onaangename teleurstelling" voor het publiek, om 9 uur te vernemen dat de mail om 10 uur zou gesloten worden.

De Heer de Veer schrijft daar echter niets onaangenaams in te zien. Hij spreekt er zoo koeltjes over, alsof het een heel gewone regeling gold, die eigenlijk geen mensch zou moeten hinderen.

Het publiek blijft der directie zeer dankbaar, dat ondanks de afkondiging der sluiting om 10 uur, toch later alles verzonden werd.

Maar wie zond na tienen nog stukken naar het postkantoor? Alleen zij natuurlijk, die den tijd niet hadden te weten, dat de sluiting al om 10 uur zou plaats hebben, (en dat zijn er gelukkig velen geweest) en enkele anderen die van het latere vertrek der boot vernomen hadden en dus konden hopen, dat ook het uur der sluiting was uitgesteld.

Dat „het uur van vertrek kan worden vervroegd of vertraagd" is ook iets dat de Heer de Veer leukweg erkent alsof het publiek er volstrekt niets tegen kon hebben.

Toch is dit het geval, vooral als er weinig tijd verloopt tusschen de aankomst en het vertrek der mails. De Heer de Veer gelieve te bedenken, dat *schrijven* meer vordert dan brieven *sorteeren*.

Wij lezen: „Een ieder weet vooruit den datum waarop de stoombooten vertrekken en een ieder weet ook, dat het uur van vertrek door omstandigheden kan worden vervroegd of vertraagd, dus *gelegenheid te over* om de stukken tijdig ten postkantore te bezorgen."

Ik zelf onderstreep hier, en ben zoo vrij het logische van die conclusie in twijfel te trekken.

Vooral dat *te over* is zeer mysterieus. Het schijnt bijna ironie.

Ik geef gaarne toe, dat de postdirectie aan die vervroeging of vertraging niet veel doen kan.

Maar het is toch wel geoorloofd, de vraag te stellen, of er op voordracht van de postdirectie door de bevoegde autoriteit geen stappen konden gedaan worden, om tot meer regelmatigheid op dit punt te geraken. De mails zullen dan toch der *Red D Line* geen windeieren leggen. Of is het misschien uit pure hulpvaardigheid, dat zij onze brieven medeneemt? Indien dat het geval was, zou men natuurlijk maar zoete broodjes moeten bakken en vooral niet te veel moeten eischen.

Nog een ernstig woord, Mijnheer de Redacteur!

Dat de Heer de Veer, waarnemend Postdirecteur, eene gedeeltelijke censuur aan een blad wil opleggen, namelijk met betrekking „tot vermeende en gegronde klachten over een of anderen tak van dienst," is een boudheid, die U zelf wel met ZEd. zult verhandelen, maar die ik in een staatsdienaar, op den drempel der 20ste eeuw, nooit had durven veronderstellen.

Het klinkt als een anachronismus.

Een Handelaar.

Curaçao, 4 November 1900.

BUITENLAND.

Duitschland. — De tijding der ontslagname van vorst Von Hohenlohe, den een-en-tachtigjarigen kanselier van het duitsche rijk, is als uit de lucht komen vallen.

Wat den weinig populairen grijsaard zoo geheel onverwacht tot dezen stap bewogen heeft, ligt nog in het duister.

De *Köln. Ztg.* geeft in een artikel als hare meening, dat hij den keizer zijn ontslag heeft ingediend wegens vergevorderden ouderdom en dat de keizer het ontslag verleend heeft. Het blad gelooft nl., dat zijn aftreden niet is geschied in verband met de tegenover China gevolgde politiek, doch dat het thans, nu de Rijksdag weder is bijeengeroepen (tegen 14 November), om genoemde beweegreden werd ingediend. Hohenlohe werd einde October 1894, na Caprivi's ontslag, tot Rijkskanselier en president van het pruisische staatsministerie verheven. Hij heeft zich steeds een man getoond, die geheel doorkneed is van liberale en constitutioneele beginselen, waartegen natuurlijk het absolutisme van keizer Wilhelm herhaaldelijk in conflict is gekomen. Ook de agrariërs, wier invloed in de laatste jaren zoo sterk gestegen is, konden het met Von Hohenlohe niet al te best vinden. Hohenlohe is een beslist tegenstander van het protectionisme en kwam dienvolgens, zoo in als buiten den Rijksdag, herhaaldelijk met hen in botsing.

Terwijl de *Germania*, het Centrums-

orgaan, naar aanleiding van graaf Von Bülow's verheffing tot kanselier van het duitsche Rijk, zich nieuwsgierig afvraagt, waarom vorst Von Hohenlohe juist op dit oogenblik is heengegaan, leest men in de *Deutsche Tageszeitung*, het hoofdblad van de agrariërs:

„Von Bülow kan op ons rekenen, wanneer hij zich als kanselier gelegen laat liggen aan de bescherming van den nationalen arbeid, maar wij zouden ons gehouden achten hem te bestrijden, als hij concessies wilde doen aan het buitenland ten koste van den nationalen arbeid."

Engeland. — Men spreekt in Engeland slechts over den triomf van het Kabinet, doch de liberale partij laat daarbij niet na, de zaken zóó onder de oogen van het publiek te brengen, dat de *Colonial Secretary* van lord Salisbury soms eene huivering moet bevangen.

De overwinning van Joe Chamberlain is er eene van zeer bijzonderen aard.

Hij heeft ze te danken aan de omstandigheid, dat de bevolking der groote steden het imperialisme (hier m. a. w. het ministerie Salisbury-Chamberlain) vóórstaat.

Maar dit element behoort niet tot de meest aanbevelenswaardige, noch tot de zekerste in een verkiezingsstrijd. Laat de dingen maar eens een keer nemen, en men zal zien, hoe de volbloed imperialisten hunne wapenen richten tegen den man, die met het volste recht als de hoofdoorzaak zooveler rampen in Victoria's rijk mag bestempeld worden. Lord Salisbury's *Colonial Secretary* heeft geweten, dat zijn geluk van louter omstandigheden afhing, en vandaar, dat hij zoo geheel onverwacht tot ontbinding van het Parlement zijne toevlucht nam en nieuwe verkiezingen uitschreef. Het Parlement had nog over een tweetaal levensjaren te beschikken, en geen enkele binnenlandsche crisis op politiek gebied drong tot bespoediging dezer ontbinding.

Men beweert, dat de vervroegde ontbinding niet overeenkomstig de Grondwet is.

Krachtens de engelsche kieswet behooren de algemeene verkiezingen volgens nieuwe en bij den aanvang des jaars uitgegeven kiezerslijsten te geschieden. Wet en gebruiken eischten dus, doordien geen parlementaire crisis tot noodmiddelen drong, het nieuwe jaar af te wachten.

— Men begrijpt, dat de liberale britsche pers niet licht uitgepraat raakt over de oneerlijke praktijken van minister Chamberlain.

Zelfs de *Westminster Gazette* kan geen genoegen er mee nemen.

„Praktijken als die van den minister, zegt het blad (de kwalificatie „oneerlijk" achterwege latende) „zijn volkomen onnoodig, omdat de regeering immers toch eene voldoende meerderheid had kunnen krijgen. De omstandigheden maakten elken anderen uitslag onmogelijk. Iedere regeering, die gedurende een oorlog of onmiddellijk daarna een Parlement verkiest te ontbinden kan er op rekenen haar tegenstanders in den hoek te dringen. Zij kan dan zeggen, dat hare nederlaag, in de oogen van de gansche wereld en ook van den vijand te velde, gelijk zou staan met het verzaken van eene gedragslijn, die de geheele natie eenmaal gekozen heeft en waarbij de geheele natie, alle regeeringspolitiek er buiten gelaten, belang heeft. Wij mogen zeggen, dat de regeering geen nationale belangen als inzet had mogen nemen voor het partijspel; wij mogen haar daarom verachten, maar als zij het verkiest te doen, kan zij niet doeltreffend bestreden worden aan de stembus. Velen, die afkeer en wantrouwen hebben tegenover de regeering en die deze verkiezingspraktijken verafschuwen, zullen zich toch genoopt achten voor haar te stemmen, opdat de gevaren, die zij mede uitgelokt hebben, van het land afgewend worden..........."

De *Globe*, die gelooft, dat het aftreden van Goschen gevolgd zal worden door het aftreden van den hertog van Devonshire, Chaplin en anderen, ijvert voor het opnemen van Wyndham en Brodrich in het Kabinet en zegt ook, dat het onmogelijk zal blijken, nog langer de portefeuille van buitenlandsche zaken te vereenigen met het premierschap.

Belgie. — Zaterdag 6 October stoomde de koninklijke trein de brusselsche "Noordstatie" binnen, om prins en prinses Albert van België binnen de hoofdstad te brengen. Koning Leopold, de hertog en de hertogin de Vendôme, de prins en de prinses van Hohenzollern en alle autoriteiten waren aanwezig.

Na de begroeting reed men in feestelijken optocht uit. Aan de beurs vreesde men, dat eene socialistische betooging zou plaats hebben, doch deze geschiedde niet. Wel verzekert men, dat het paleis bericht heeft ontvangen van het bestaan eener samenzwering tegen het leven van prins Albert. Een militant anarchist werd in een logement aan de Brigittenstraat gevangen genomen. Tengevolge van de mededeeling omtrent een complot zijn vijf arrestaties gedaan, waaronder een van de medebeschuldigden van Sipido in den aanslag op den prins van Wales. Men verzekert echter, dat slechts drie arrestaties gehandhaafd zullen blijven.

't Was een ware feestdag voor Brussel, waarbij het nationaliteitsgevoel en de liefde jegens het Koninklijke Huis zich sterk geuit hebben.

Het belgische Episcopaat had aan de onderhoorige geestelijkheid openbare gebeden voorgeschreven.

Oostenrijk. — Volgens de *Neue Freie Presse* zullen de algemeene verkiezingen voor het oostenrijksche parlement den 4den December beginnen en den 15den Januari 1901 eindigen. Zij zullen niet tegelijk, maar achtereenvolgens in de verschillende Kroonlanden plaats hebben, wat een zeer verstandige maatregel is, want de Oostenrijkers zijn bij verkiezingen even hartstochtelijk als Italianen.

Er zijn in 't stadje Trautenau drie partij-vergaderingen gehouden, een duitsch-liberale, een duitsch-radicale en een socialistische.

De liberale vergadering was bezocht door een duizend personen, waaronder haast alle oud-afgevaardigden. Drie besluiten werden genomen 1°. de eisch dat men het duitsch bij de wet tot staatstaal zou bepalen en onmatige nationale en politieke eischen van den Czecher van de hand zou wijzen, 2°. een klacht over de oneenigheid tusschen de Duitschers in Oostenrijk en de verwerping van de beschuldigingen van de radicale Duitschers tegen de liberalen 3° een betuiging van vertrouwen in de vertegenwoordigers van de partij.

Zweden. — De toestand van koning Oscar heeft in Zweden en Noorwegen een tijdelijk regentschap noodzakelijk gemaakt.

Uit Stockholm werd geseind:

„De Koning heeft, luidens een openbaar gemaakt bulletin, sinds eenige weken aan bronchitis geleden en moet volstrekte rust houden. Daarom is den lijder aangeraden zich gedurende eenigen tijd volkomen van regeeringszaken te onthouden. Overeenkomstig den uitdrukkelijken wensch des konings is de kroonprins voorloopig met de uitoefening der koninklijke macht belast. De kroonprins zal het Storthing te Cristiana openen en voor hetzelve den eed afleggen."

Amerika. — Uit Washington wordt aan de *Herald* bericht, dat de amerikaansche regeering op het punt staat beslissende maatregelen te nemen en Turkije ertoe te noodzaken zijne verplichtingen jegens de republiek der V. S. na te komen. Zooals men zich herinnert, bestaat deze verplichting in het uitkeeren eener schadeloosstelling van 90,000 dollars, een bedrag, opgeëischt door amerikaansche onderdanen wegens verliezen gedurende de slachtingen in Armenië door hen geleden. Men verwacht van de V. S. eerstdaags een ultimatum aan Turkije. De amerikaansche gezant keert naar Turkije terug om den eisch zijner regeering te herhalen.

't Is te hopen, dat de autoriteiten in deze zaak waarheid spreken en men eene regeling der kwestie langs diplomatieken weg mag verwachten.

— Het resultaat der verkiezingen van 6 November was eene sterke meerderheid voor Mc. Kinley, die opnieuw voor den tijd van vier jaar tot president der V. S. gekozen werd.

China. — Het eenige, wat er uit de jongste chineesche telegrammen valt op te maken, is, dat de verschillende mogendheden, die er belang bij hebben de zaken op de lange baan te schuiven, hierin voortreffelijk slagen.

Op gevaar af, dat de vrede voor China en de Westersche Staten nog ernstiger bedreigd wordt, dan tot dusverre het geval is geweest.

Engeland heeft zelfs nog niet eens geantwoord op het eerste rondschrijven van den duitschen minister van buitenlandsche zaken, graaf Von Bülow. Wordt de londensche regeering aan deze traagheid herinnerd, dan komt zij met de verontschuldiging voor den dag, dat nog altijd in ongeduldige spanning de beslissing van den pekingschen gezant verbeid wordt.

Duitschland-zelf is het antwoord nog schuldig gebleven op de voorstellen van Frankrijk, onder voorgeven, dat het behoort te wachten totdat de overige mogendheden een bepaald standpunt beginnen in te nemen.

En wat de groote amerikaansche republiek aanbelangt, Mac Kinley wilde zich, op den vooravond der groote verkiezingen, niet compromitteeren door eene politiek, welke Bryan's kansen slechts kan doen stijgen.

De amerikaansche president redt zich behendig uit de verlegenheid.

Hij blijft bij zijne verklaring, dat het *niet* op zijn weg ligt eenige beslissing te nemen, doordien hij zich te onderwerpen heeft aan de besluiten van het washingtonsche Congres, dat eerst in December bijeenkomt.

Dit alles komt Rusland voortreffelijk te stade, doordat hierdoor de schuld van dankbaarheid, waartoe de Chineezen ten opzichte hunner noordwestelijke naburen meenen gehouden te zijn, aanmerkelijk grooter wordt.

— Men heeft nu den moordenaar van den duitschen gezant in handen. Hij is gesnapt, doordat hij het horloge van den verslagene wilde verkoopen.

Bij 't laatste onderzoek zei de beklaagde, een onderofficier, dat hij en zijn soldaten van een prins het bevel ontvingen: „Schiet de vreemdelingen neer, zoodra gij ze ziet." De moordenaar ontkent, dat het bevel zou geluid hebben op den duitschen gezant, of op een lid der legatie in het bijzonder te schieten. Evenmin wil de moordenaar zeggen, van welken prins hij het bevel kreeg.

Transvaal. — De engelsche koloniën zullen wel niet zoo meer met "Old England" wegloopen. Ziehier het oordeel van een australisch officier:

Had ik geweten, zei deze te Sydney, wat een honger en gebrek ik zou moeten lijden onder die rijke engelsche vlag, ik zou geen voet verroerd hebben voor de Union Jack. Nooit, zeide hij, had ik of iemand anders kunnen vermoeden wat 't engelsche commissariaat beteekent. En de engelsche generaals, het zijn echte poppen. Al wat men hier leest over 't schieten op de ambulances door de Boeren zijn niets dan gemeene leugens, ging hij voort. Had men 't omgekeerde geschreven, dan zou men nader bij de waarheid zijn. Ten slotte zei hij: Men kan zeggen of denken, wat men wil, doch mijne opinie is, dat 't eind van dezen oorlog nog lang niet daar is.

En de Engelschen lieten die arme kerels natuurlijk voor de gevaarlijkste ondernemingen opdraaien. Een ander Australiër schrijft:

„Het eerste korps ruiterij van Nieuw-Zuid-Wales is gedund tot 8 manschappen en 2 officieren. De N.-Z.-W.-lanciers zijn nog 35 man sterk, de anderen zijn buiten gevecht gesteld of hebben geen paarden. Wij zaaien roem en oogsten grafsteenen en vermінkten."

Stellen wij daartegenover hoe de transvaalsche regeering haar hulptroepen behandelt. Uit Lorenço Marquez meldt men dat de *Styria*, van de oostenrijksche Lloyd, 400 uitgewekenen medenam, waarbij zich italiaansche, iersch-amerikaansche en fransche vrijwilligers bevonden. Al de kosten werden door de transvaalsche regeering betaald; de manschappen kregen elk tien pond sterling, en kunnen de haven kiezen ware zij aan land willen gaan.

Dat doet Transvaal na zijn nederlagen!

— Uit Djibouti (Oost Afrika) wordt van den 6n geseind, dat de *Gelderland* met pres. Kruger aan boord den dag te voren in die haven was aangekomen, van waar zij naar Port-Said vertrekken zou alwaar zij instructies uit den Haag aangaande zijne ontscheping zou afwachten. De *Gelderland* zou drie dagen te Djibouti vertoeven. President Kruger geniet eene goede gezondheid.

Advertentien.

In plaats van op den tweeden Dinsdag (13 November) zal de Gouverneur deze maand op den derden Dinsdag (20 November) bezoeken afwachten.

De adjudant van den Gouverneur,
L. SCHUTTE.

SIGAREN
La bella Venezolana.

Bij ondergeteekende zijn wederom te bekomen de gerenommeerde sigaren van bovenstaand merk á fl. 1,75 per kistje van 50 stuk.

Curaçao, 3 November 1900.
I. S. SCHEIDELAAR.
Breedestraat—Overzijde.

Ontvangen en ontpakt
— BIJ —
A. J. L. STUMPF.
— KEUKENSTRAAT —

Een groote verscheidenheid SUIKERWERKEN, CHOCOLADE EN HOLL. PEPERMUNT in stopflesschen, doosjes en per *pond.*

E. R. CORONEL

Solitor Commissioner and general stamp agent.

Rarity and speciality, a fine assortment of foreign stamp on hand for sale and exchange.

P. O. B. 7. Paramaribo, Suriname.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1 Januari t|m 30 Juni 1898, onder No. 6891 H t|m No. 1467 I, zal plaats hebben op Donderdag den 15 November en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 8sten November 1900.
De Voorzitter,
M. P. CURIEL.

Verkrijgbaar bij
A. J. L. STUMPF
KEUKENSTRAAT, CURAÇAO.
ECHTE FRIESCHE BOERENJONGENS
fl 1,75 per flesch.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa fiá ariba nan *Spaar- en Beleenbank*, esta esnan for di 1 di Januari té 30 di Juni 1898 bao di No. 6891 H té No. 1467 I, lo toema lugá dia Huebes 15 di November i dianan koe ta sigi.

Ta jama interesadonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 8 di November 1900.
President.
M. P. CURIEL.

De ondergeteekende geeft het geacht publiek kennis, dat hij zijn winkel heeft overgebracht in het huis in de Keukenstraat, laatst bewoond door de firma JUTTING.

A. J. L. STUMPF.

VERKRIJGBAAR BIJ
A. J. L. STUMPF
— KEUKENSTRAAT —

truffelworst— galantineworst— boterhammenworst— tafelworst — tongenworst — metworst — rolham — Haagsche hopjes, etc.

FOTOGRAFIA SOUBLETTE.

Este muy conocido Taller ofrece de nuevo sus trabajos á sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:
De 8 A. M.—4 P. M.

Z. M. KAZEN & EDAMMER KAAS
— EN —
Hollandsche Boter
in 7 ℔, 2 ℔ & 1 ℔ blikken.
— BIJ —
A. J. L. STUMPF.

PARFUMERIEN
Parfumerien—Parfumerien
— BIJ —
A. J. L. STUMPF.

LUZ DIAMANTE,
LONGMAN & MARTINEZ,
NEW-YORK,
Libre de Explosión, Humo y Mal Olor
— DE VENTA POR —
Las Ferreterias y Almacenes de Víveres.

Vertegenwoordigd door de heeren
BUCK & Co., Suriname,
— EN —
A. J. L. STUMPF, Curacao.

M !

Beleefd verzoek ik U uwe aandacht te vestigen op de

VAN GORKUM'S
Echte Friesche Boerenjongens
(ROZIJNEN OP BRANDEWIJN.)
van G. C. VAN GORKUM,
DISTILLATEUR. SNEEK.

Dit merk werd met de HOOGSTE *prijzen op verschillende Tentoonstellingen, o. a. met de* GOUDEN MEDAILLE *te* BATAVIA *in 1893, bekroond.*

De prijs der

Van Gorkum's echte Friesche Boerenjongens

is per kist, inhoudende 15 liters schroefflesschen f 14,50 per kist, franco aan boord te *Amsterdam* of *Rotterdam* inclusief kist, flesschen en verpakking.

(*Minimum quantum 5 kisten.*)

Bij orders van 25 kisten is de prijs 25 en bij 50 kisten en meer 50 cent per kist lager.

De prijs is á contant zonder korting betaalbaar in Nederland.

Het is verkieselijk, bij orders direct aan mij, dus zonder bemiddeling in Nederland, die vergezeld gaan van remise, waarbij men gelieve te rekenen op de vracht en assurantie kosten, of wel mededeeling te doen bij wien in Nederland, tegen aangifte der noodige documenten, het bedrag der factuur kan ontvangen worden.

[illegible] bestaan, die wellicht tot lageren prijs geoffreerd worden, kunnen deze wat smaak en gehalte betreffen in het geheel niet worden vergeleken met de ECHTE VAN GORKUM'S BOERENJONGENS

De steeds toenemende vraag naar de VAN GORKUM'S ECHTE FRIESCHE BOERENJONGENS is naar mijn bescheiden meening het beste bewijs de kwaliteit beter dan andere merken is.

Ten bewijze, dat dit merk zeer in den smaak valt, diene, dat ik voor eenigen tijd niet minder dan 475 kisten aan één afnemer in Indië verscheepte.

Wanneer U nog geen BOERENJONGENS geïmporteerd heeft, zou het mij aangenaam zijn, U met mijn fabrikaat de proef zoudt willen nemen en ben ik overtuigd dat dit tot nabestelling leiden zal.

Beleefd aanbevelend verblijf ik
UEd. Dw. Dienaar
G. C. VAN GORKUM.

Reclamekaarten worden gratis bij de kisten ingepakt.

☞ Verder lever ik eveneens met veel succes

Van Gorkum's Fladderac
(GETROKKEN CITROENBRANDEWIJN)
(LIKEUR.)

De verpakking hiervan is in kisten van 24 of 48 flesschen (Flesschenmaat pl. m. 7⁄8 à 7⁄8 d. L.)

(*Minimum hoeveelheid 144 fleschen.*)

De prijs hiervan is f10.50 per kist van 24 flesch, en f21.— per kist van 48 flesch met inbegrip van emballage franco langs boord te *Amsterdam* of *Rotterdam.*

Zooals vermeld exporteerde ik ook dit artikel met veel succes.

Reclamekaarten send ik gratis in de kisten.

Aanbevelend,
UEd. Dienaar
G. C. VAN GORKUM.

TIJDTAFEL
van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen
NEW-YORK,
PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAZAO.

1900.	Caracas	Hildur	Philad.	Marcb.	Caracas	Hildur.
Vertrekt van NEW-YORK	Oct. 6	Oct. 13	Oct. 20	Oct. 27	Nov. 3	Nov. 10
Doet SAN JUAN aan	11		25		8	
„ PONCE „	12		26		9	
Komt aan te LA GUAIRA	14		28	Nov. 4	11	
Vertrekt van „	18		31	4	14	
Komt aan te PTO. CABELLO	17		Nov. 1		15	
Vertrekt van „	19		2		16	
Komt aan te CURAZAO	20	22	3	5	17	19
Vertrekt van „	20	29	3	12	17	26
Doet LA GUAIRA aan	21		4		18	
„ PONCE	23		6		20	
„ SAN JUAN	24		7		21	
Komt aan te NEW-YORK	29	Nov. 6	12	[illegible]	26	[illegible]

Dienst tusschen La Guaira, Maracaibo en Curazao.

	Merida	Hildur	Merida	Marcb.	Merida	Hildur
Vertrekt van LA GUAIRA	Oct. 14		Oct. 28		Nov. 11	
Komt aan te CURAZAO	15		29		12	
Vertrekt van „	15	Oct. 22	29	Nov. 5	12	19
Komt aan te MARACAIBO	16	23	30	6	13	20
Vertrekt van „	18	28	Nov. 1	11	15	25
Komt aan te CURAZAO	19	29	2	12	16	26

Botica Central.
DE LANNOY & Co.
Overzijde.— Breedestraat.

Groote voorraad van artsenijen en van de allernieuwste patentmiddelen: allervoortreffelijkste wijnen van de beste merken; heerlijke siropen; sodawater; brillen van allerhande soorten; allerfijnste en allerwelriekendste parfumerieën; cacao en chocolade van verschillende merken; uitgezochte confituren; sigaren uit de meest geroemde fabrieken, enz., enz., enz.,

Agentuur van het gerenommeerde LANS' EXTRA STOUT, door meer dan duizend geneeskundigen in Nederland en verreweg door de meeste van Curaçao aanbevolen; van het heerlijke bier EL CIERVO, het deugdelijkste voor de tropische gewesten, om de geringe hoeveelheid alcohol, welke het bevat; van de ELIXIR DE CAPUCHINO, bereid door H. Suels, het groote en onfeilbare geneesmiddel voor de spoedige genezing der vrouwenkwalen.

Alles tegen schappelijke prijzen.

Poederchocolade
van Bensdorp
verkrijgbaar bij
A. J. L. STUMPF.

"LA CORONACION"
REAL FABRICA DE CIGARILLOS
—OTRABANDA, CALLE ANCHA.—

Los cigarrillos de esta afamada Fábrica están elaborados con los mejores materiales de la Habana.

ALGODON, PECTORAL, TRIGO, BERRO, etc., etc.

SE VENDE POR MAYOR Y AL DETAL

en todos los Almacenes, Botiquines, Boticas y Tiendas de Curaçao, Bonaire, Aruba, Trinidad, Venezuela, Haiti, Colombia, etc., etc.

En esta fábrica encontrarán los fabricantes

PAPEL PARA CIGARRILLOS, PICADURAS DE PRIMERA CLASE, etc.